

لزوم اصلاح ساختار شورای عالی کار

حیات بنگاه‌ها ارجح بر زیست کارگران نیست

نسرین هزاره مقدم

با ابلاغ افزایش بیش مزد کارگران در سال ۱۳۹۹ از سوی وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی، این روزها دوباره بحث عدم رعایت سه جانبه‌گرایی واقعی در جلسات شورای عالی کار مطرح شده است. چرا جلسه شورای عالی کار بدون جلب نظر کارگران و نمایندگان آنها که بیش از ۴۰ ساعت، برای تعیین دستمزد چانه زنی کردند، به پایان رسید و مزد ۹۹/۹۹ ابلاغ شد. در گفت‌وگوی پیش رو با تاکید بر اینکه تعیین دستمزد بدون جلب نظر کارگران، آزادی را در امر مبادله قراردادها دست‌نخورده جمع، زیر سوال برده، از ایرادات اساسی و ساختاری شورای عالی کار می‌گوید.

آیا ارتباط مستقیمی بین فقدان امنیت شغلی کارگران و کاهش قدرت چانه‌زنی طبقه کارگر وجود دارد؟

در شرایط موجود با استفاده از ظرفیت‌های زیرکانه‌ای که به زبان طبقه کارگر در بخشی از قانون کار پیش‌بینی شده، کارگران در یک تله قانونی گرفتار شده‌اند. با استفاده از ماده هفت قانون کار و تفسیرهایی که از تفسیرهای آن

می‌کنند، با حاکمیت مطلق قرار دادهای موقت در بازار کار، در عمل حق امنیت شغلی را از کارگران سلب کرده‌اند. کارگر بدون امنیت شغلی که مجبور است هر چند سال یا حتی هر چند ماه، کارگاه محل اشتغال خود را عوض کند و گاه و بیگاه بیکار باشد، همیشه بدون امنیت شغلی و بدون سابقه کار است. کارگری که «بدون سابقه کار» است، همیشه مزدش کم و نزدیک به حداقل است و مزایای مزایای مزدی به او تعلق نمی‌گیرد. این کارگر بدون امنیت شغلی و بدون ثبات کار، اصولاً توان پیگیری تشکل کارگری و تشکل‌یابی و ایجاد سازمان‌های کارگری را ندارد و تازه اگر بخواهد پیگیری مساله تشکل‌یابی و ایجاد تشکل‌های مستقل خود باشد، باز به مانع می‌خورد چرا که در فصل ششم قانون کار، جلوی ایجاد تشکل‌های مستقل کارگری گرفته شده است. خب کارگری که نه امنیت شغلی دارد و نه متشکل است، چطور می‌تواند در مورد دستمزد خود چانه‌زنی کند و اصلاً کجا باید چانه‌زنی کند؟

این روزها در ارتباط با ساختار شورای عالی کار که اجازه چانه‌زنی چندانی به کارگران نمی‌دهد، انتقادات بسیاری مطرح شده است؛ ساختاری که دولت با همه ابزارهای اقتدارش در آن، دست بالا را دارد و اجازه نمی‌دهد نظرات کارگران به عنوان گفتمان مسلط در جلسات طرح شود. نظر شما چیست؟

شورا با امر و تشخیص وزیر کار برگزار می‌شود و حرف‌نهایی را ایشان یعنی دولت می‌زند. در اینجا دولت سرمایه‌دار و نماینده سرمایه‌داران برآمده از اتاق بازرگانی، قرار است بین کارگر و کارفرما بنشیند و نظرات و قضاوت کند! چنین نظارتی، مسلم است که بی‌طرفانه و بی‌غرض نخواهد بود. همین امر، ایراد اساسی ساختار شورای عالی کار است. در واقع به نظر می‌رسد استیلائی تفکرات و ایده‌های اتاق بازرگانی در جهت‌گیری‌های اعضای دولتی شورای عالی کار به چشم می‌خورد.

به نظر می‌رسد بحث تعارض ساختار شورای عالی کار در ایران با ساختار توصیه شده توسط ILO، یکی از کاستی‌ها و ایرادات اساسی است. عدم پایبندی به مقاله نامه‌های ۸۷ و ۹۸ خودش را در ترکیب نامتوازن و ناکارایی شورای عالی کار نیز نشان می‌دهد، موافقید؟

سازمان بین‌المللی کار که در سال ۱۹۱۹ تشکیل شده، در پاسخ به عدم توازن قوا میان کارگران و کارفرمایان و مطالبه‌گری گسترده کارگران جهان در آن سال‌ها شکل گرفت. کنوانسیون‌های این سازمان بین‌المللی، در رابطه با کف مطالبات طبقه کارگر اعلام نظر می‌کند و این کنوانسیون‌ها، بیان‌کننده همه حقوق در خواستی کارگران نیست. کف مطالبات کارگران که توسط سازمان بین‌المللی کار اعلام می‌شود به معنای این است که حقوق اساسی کارگران باید بیشتر از این کف تعیین شده باشد. اصل و گفت‌وگو به سرانجام برساند، سراپا دولتی است؛ دولتی که خودش، هم کارفرماست و هم نماینده سرمایه‌داران و هم مستقیماً بیشترین شمار اعضای بلند پایه دولت، جزو فعالان اقتصادی یا همان سرمایه‌داران هستند، حالا این روزها هم مستعار سرمایه‌داران در جامعه ما شده فعالان اقتصادی! رئیس شورای عالی کار نه بر گزیده توسط دو طرف دعوا که کارگر و سرمایه‌دار هستند که وزیر کار است در حالی که رئیس شورا که باید نقش تنظیم‌گر مذاکرات را ایفا کند، قاعدتاً باید مورد توافق و انتخاب طرفین و مرضی‌الطرفین باشد. جلسات

سرمایه‌داران را می‌گیرند. برای مثال در بحران ورشکستگی صندوق‌های اعتباری، دولت به جای پیگیری سارق اصلی و مجازات آنها، به نمایندگی از سرمایه‌داران از خزانه دولت که موجودی آن، پول ملت است، پول بر باد رفته مقروضان را پرداخت و صدای معترضان را خاموش کرد. یعنی عملاً از طبقه بانکداران و سرمایه‌داری مالی حمایت کرد. در این بحران کرونا هم می‌بینیم که همه توجه دولت معطوف به حمایت از کسب و کارهاست و در تعیین دستمزد هم به دنبال این بود که چگونه باید سهم دستمزد را در قیمت تمام شده کاهش دهد تا کسب و کارها رونق بگیرند و بنگاه‌ها حفظ شوند. به ظاهر و در ادعا، در جهت حفظ اشتغال موجود حرکت می‌کنند و موضع می‌گیرند اما در نظر نمی‌گیرند که ۴۳ میلیون کارگر و بازنشسته با احتساب خانواده‌ها پیشان‌باین دستمزد چگونه باید زندگی کنند. دولت به فکر سراپامانند بنگاه‌هاست اما به فکر زیست طبقه کارگر نیست!

در قانون کار و آیین‌نامه تشکیل شورای عالی کار ایران، حتی همان سه‌جانبه‌گرایی توصیه شده توسط سازمان بین‌المللی کار نیز به رسمیت شناخته نشده است. شورای عالی کار باید ساختار ش اساساً تغییر کند و همچنین قانون کار در جاهایی که ابهام‌آمیز است و حقوق کارگران را به مخاطره انداخته باید اصلاح شود. قانون کار باید به صراحت از کارگران حمایت کند و در همین راستا باید تغییر کند. فصل ششم قانون کار که مربوط به تشکل‌های کارگری است، ماده هفت که مربوط به قراردادهای کار است و ماده ۱۶۸ که ترکیب شورای عالی کار را مشخص می‌کند، باید اصلاحات اساسی داشته باشد. ترکیب شورای عالی کار باید به گونه‌ای باشد که حقوق کارگران حفظ شود چرا که تصمیمات این شورا مربوط به تعیین سرنوشت ۴۳ میلیون نفر است. نمایندگان این جمعیت کشور باید در شورای عالی کار دست بالا داشته باشند. شورای عالی کار تنها محل و جایگاه برای حل و فصل دعوا میان طبقه کارگر و کارفرماست، لذا باید هر دو گروه تعداد برابر نماینده

دولتمردان در نظر نمی‌گیرند که ۴۳ میلیون کارگر و بازنشسته با احتساب خانواده‌ها پیشان، با این دستمزد چگونه باید زندگی کنند. دولت به فکر سراپامانند بنگاه‌هاست اما به فکر زیست طبقه کارگر نیست

داشته باشند و تصمیمات تنها بر اساس نظرات و استدلال‌های همین دو گروه گرفته شود. رئیس شورای عالی کار باید مرضی‌الطرفین باشد. در شورای عالی کار باید اقتصاددانان و جامعه‌شناسان مورد وثوق طبقه کارگر حضور داشته باشند و نمایندگان کارگری حاضر در جلسه باید متصل به بدنه و برآمده از تشکل‌های سازمان‌یافته و مستقل باشند. در هر مذاکره و توافق بر اساس اجماع، باید تازمانی که یکی از دو طرف، موافق نیست، مذاکره ادامه پیدا کند. دعوی مزه‌بین کارگر و کارفرماست و طبیعی است که هر دو گروه باید از مزه تعیین شده رضایت داشته باشند. حتی اگر رضایت کامل قابل حصول نباشد، باید رضایت نسبی حاصل شود.

در پایان بگویم که با نظوری که دولت‌ها به سمت کارفرمایان و سرمایه‌داران مالی و صنعتی داشته‌اند، ساختار سه‌جانبه‌گرایی، در همه جای جهان دچار ایراد اساسی شده است. دولت‌ها در همه جا، پیش از هر چیز خود را ملزم به دفاع از حقوق سرمایه‌داران می‌دانند اما در ایران، ساختار معیوب شورای عالی کار به دلیل اینکه امکان حذف کامل نظرات و آرای کارگران را دارد، دارای ایرادات و ضعف‌های علیحده است که باید اصلاح شود. اصلاح ساختار شورای عالی کار یعنی به رسمیت شناختن حق مشارکت برای ۴۳ میلیون نفر از شهروندان کشور.

ارجاع دادخواست ابطال دستمزد به دیوان عدالت

شکایت کارگران علیه مصوبه دستمزد به زودی به دیوان عدالت اداری ارجاع داده می‌شود. به گزارش ایلنا، کمیسیون حمایت از حقوق عامه مرکز وکلا، کارشناسان رسمی و وکلای مجرب کانون وکلا، وکالت تعدادی از کارگران معترض به مصوبه دستمزد در رایگان و بدون دریافت حق الوکاله بر عهده گرفته‌اند و دادخواست ابطال مصوبه دستمزد در سامانه عدل ایران ثبت شده است. این دادخواست به محض شروع فعالیت دفاتر خدمات الکترونیک قضایی و در اولین فرصت، به دیوان عدالت اداری ارجاع و پیگیری‌های لازم به عمل خواهد آمد. در دادخواست تنظیم شده توسط وکلا، به تعیین دستمزد ۹۹ بدون جلب توافق نمایندگان کارگری، تناقض دستمزد مصوب با ماده ۴۱ قانون کار و مغایرت این مصوبه با اصول الزام‌آور قانون اساسی اشاره شده و درخواست ابطال این مصوبه، طرح شده است.

مرگ یک کارگر ساختمانی در تهران

یک کارگر ساختمانی در حال انجام کار در بلوار ابوذر تهران بر اثر ریزش آوار جان باخت. به گزارش ایلنا، در حادثه ریزش آوار طبقه منتهای یک ساختمانی در حال ساخت که ظهر روز جمعه (۲۹ فروردین ماه) در بلوار ابوذر تهران رخ داد، یک کارگر ۲۳ ساله تبعه افغانستان حین کار بر اثر ریزش دیوار بتنی دچار حادثه شد. این کارگر به دلیل سنگین بودن آوار، به رغم انجام اقدامات پیش‌بیمارستانی در محل حادثه جان باخت.

عضو کمیسیون اقتصادی مجلس: میزان افزایش مزد کارگران، خلاف قانون است

عضو هیات رئیسه کمیسیون اقتصادی مجلس افزایش ناچیز حقوق و دستمزد کارگران در سال ۹۹ انتقاد کرد. سیدتقی کبیری در گفت‌وگو با خبرگزاری خانه ملت گفت: آنچه در شورای عالی کار به عنوان افزایش حقوق کارگران مصوب شده هیچ عنوان عادلانه و قانونی نیست به همین دلیل نمایندگان کارگری با مصوبه شورا موافقت نکردند. طبق قانون دستمزد کارگران باید متناسب با نرخ تورم باشد اما افزایش ۲۱ درصدی حداقل حقوق کارگران با تورم ۴۱ درصدی فاصله دو برابری دارد. نماینده خوبی و چابکار در مجلس ادامه داد: گرچه سخنگوی دولت اعلام کرده افزایش ناچیز حقوق کارگران را به‌انحای دیگر جبران خواهند کرد اما با این وجود مصوبه شورای عالی کار نیاز به اصلاحیه دارد ضمن آنکه دولت با این اظهار نظر قصد دارد به اصلاح لقمه را دور سر خود بچرخاند! اگر حمایتی مدنظر است باید در قالب همین افزایش حقوق‌ها باشد. کبیری با یادآوری بیانیته اخیر جمعی از نمایندگان مجلس درباره ضرورت اصلاح مصوبه شورای عالی کار و انتقاد به افزایش صرفاً ۲۱ درصدی حقوق کارگران، افزود: تقویت و حمایت کارفرمایان از سوی دولت، توان آنها را بابت پرداخت حقوق و دستمزد افزایش خواهد داد.

تجمع کارگران شهرداری مسجد سلیمان

صبح دیروز (۳۰ فروردین ماه) شماری از کارگران شهرداری مسجد سلیمان به معوقات مزدی خود اعتراض کردند. به گزارش ایلنا، شماری از کارگران مجموعه شهرداری مسجد سلیمان دیروز با تجمع مقابل ساختمان شهرداری، خواستار دریافت مطالبات مزدی خود شدند. این کارگران، سه ماه معوقات مزدی طلبکاران در حال حاضر به دنبال مطالبات عقب‌افتاده خود هستند. یکی از کارگران شهرداری مسجد سلیمان که مدعی است دستمزد دو حق بیمه او سایر همکارانش در سه ماه گذشته پرداخت نشده، گفت: در شرایط فعلی که یک ماه از آغاز سال نو گذشته، نگران افزایش معوقات مزدی و تامین هزینه‌های زندگی خود هستیم. به گفته وی، شهرداری و شورای شهر هیچ برنامه‌ای برای پرداخت مطالبات آنها ندارد و آنها نگران سلامت خود و خانواده‌ها هستند. به گفته این کارگران، تعدادی از کارگران روزمزد شهرداری با دو سال سابقه کار نیز وضعیت مشخصی ندارند.

حال که بارقه‌امیدی برای تحقق این درخواست چندین ساله بازنشستگان و مستمیری بگیران ایجاد شده است، رئیس جمهور ضمن موافقت با پیشنهادات مطروحه، دستور دهد تا تسریع در انجام هماهنگی‌ها و اقدامات لازم از سوی حوزهای ذیربط به ویژه سازمان برنامه و بودجه، وزارت صمت، وزارت اقتصاد و دارایی و... اختصاص منابع و اعتبار مورد نیاز به صورت پایدار جهت اجرای قانون مذکور در نظر گرفته شود تا با رفع بخشی از مشکلات معیشتی، قدرت خرید بازنشستگان با تورم موجود افزایش یابد.

شورای عالی کار بیندازند. وی با اشاره به الزامات «عدالت مزدی» ادامه می‌دهد: عدالت حکم می‌کند که حداقل دستمزد بازنشستگان تعیین اجتماعی به اندازه حداقل دستمزد بازنشستگان صندوق‌های لشگری و کشوری اضافه شود و همان‌طور که دولت برای آن بازنشستگان، همسان‌سازی را اجرائی کرده است، برای اجرای همسان‌سازی کارگران بازنشسته نیز استین بالا بزند. به گفته خدایی، نباید میان دریافتی کارگران بازنشسته که ۶۵ درصد بازنشستگان کشور را تشکیل می‌دهند و سایر بازنشستگان، تفاوت و تبعیض وجود داشته باشد.

دولت، اعتبار قانون همسان‌سازی را تامین کند

جدی مسئولان هستند، چرا که بالغ بر ۶۳ درصد از آنها در زمره حداقل‌بگیران سازمان تأمین اجتماعی هستند و به سختی از پس مخارج و تأمین مایحتاج اولیه خود بر می‌آیند. وی تاکید کرد: یکی از اثرات شیوع ویروس کرونا، کاهش شدید درآمد‌های بیمه‌ای و افزایش هزینه‌های درمانی سازمان تأمین اجتماعی است که به نحو قابل ملاحظه‌ای مداوم کیفی و کمی ارائه خدمات و تعهدات بلندمدت این سازمان به ویژه در حوزه بازنشستگان و مستمیری بگیران را دچار چالش جدی کرده است. این در حالی است که دولت در اجرای سیاست‌های حمایتی علاوه بر افزایش سالیانه حقوق مستمیری بگیران صندوق‌های بازنشستگی لشکری، کشوری، نیروهای مسلح و... مبلغ ۱۰ هزار میلیارد تومان نیز جهت اجرای قانون همسان‌سازی بازنشستگان صندوق‌های مذکور اختصاص داده، اما این مطالبه مهم یعنی قانون همسان‌سازی حقوق بازنشستگان

حداقل دستمزد بازنشستگان تأمین اجتماعی می‌تواند بیشتر از ۲۱ درصد افزایش یابد

از حداقل دستمزد کارگری مصوب شورای عالی کار کمتر باشد». در این ماده قانونی، هیچ محدودیتی برای میزان افزایش دستمزد بازنشستگان تعریف نشده و فقط کف‌این افزایش برابر با میزان افزایش حداقل حقوق کارگران، مشخص شده است و بنابراین خدایی اعتقاد دارد اگر کانون‌های بازنشستگی به درستی از دولت مطالبه‌گری کنند، در صورت همراهی دولت، حداقل دستمزد می‌تواند بیشتر از حداقل

مستمیری بازنشستگان را ابتدا از هیات امنای سازمان تأمین اجتماعی و سپس از دولت، مطالبه‌گری کنند. به گفته وی، هیچ‌الزامی برای محدود ماندن افزایش دستمزد بازنشستگان تأمین اجتماعی به ۲۱ درصد تعیین شده برای افزایش حداقل دستمزد در شورای عالی کار وجود ندارد. اشاره خدایی به ماده ۱۱۱ قانون تأمین اجتماعی است که تاکید می‌کند: «حداقل دستمزد بازنشستگان تأمین اجتماعی نباید

در روزهای گذشته ابلاغیه افزایش ۲۱ درصدی حداقل دستمزد کارگران شاغل، توسط وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی صادر شد اما به گفته «علی خدایی» عضو کارگری شورای عالی کار، کانون‌های بازنشستگان می‌توانند بر سر رقم بالاتر از این، از دولت مطالبه‌گری کنند. به گزارش ایلنا، این فعال کارگری تاکید می‌کند: کانون‌های بازنشستگی کارگران می‌توانند افزایش عادلانه و مکنی حداقل